

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben átvétel: Vidéki postán szállítva.
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egész évben átvétel 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Sallógyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kényszerű okok miatt Előfizetők és hirdetések a
 kiadásokra nem vállalhatók. Kiadóhivatalos intéseink.

Annál jobb!

Kezembem van a kevésszámú magyarországi kommunista párt lapja: a Vörös Ujság ötödik száma. „A nemzetközi forradalom él!” című cikk így kezdődik:

„Egyik német, félakarású, féluton megálló, gyávaságba fulladó képviselője a németországi szociáldemokrata pártnak azt mondta a nemzetközi proletárlorradalom egyik vezérének, a mi Liebkecht Károlyunknak: Ha így folytatta, romba dől Németország. A mi elvtársunk, Liebkecht Károly, a mindenkor bátor és áldozatkész kommunista, azt felelte a ludbörzso hátú urnak:

— Annál jobb!”

A „Vörös Ujság” láthatóan örvend ennek a nagyszerű, bátor válasznak s úgy látszik, ha valamelyik józan magyar szociálista megmondaná a magyar kommunista vezérének, hogy ha így folytatják az izgatást, a csak nemrég felszabadult Magyarország rombadől, ők is azt felelnék: Annál jobb! Csak hadd pusztuljon, menjen itt tönkre minden, érték, emberélet, a fő, hogy győzzön a proletárforradalom, azaz, hogy ők ülhessenek a nyeregbe. Mit nekik az ország, mit nekik a nép, mit a sokat emlegetett proletár, nekik csak az a fontos, hogy az eljövendő *proletárdiktatura* idején ők legyenek a diktátorok. Mit bánják ők, ha közben be is masiroznak a bennünket körülvevő ma még imperialista államok katonái és tönkreuznák ezt az országot, mit bánják ők, ha tönkre is megy minden termelés, megállnak a gépek, elpusztulnak a gyárak, beköszönt az éhség, a maga borzalmas formájában, éhezni fog gazdag és szegény, burzsoa és munkás egyaránt, nekik csak az a diktaturájuk a fontos, ezért hajlandók feláldozni mindent, a burzsoát, a parasztot, sőt a proletármunkást is.

Józan emberek, akik Oroszországból hazajöttek, rémes dolgokat beszélnek az ottani lehetetlen, zürzavaros állapotokról. A termelés ugyyszólván teljesen megszűnt, irtózatossá van mindenek az egyik vidéken, olcsóság van a másik területen, mert a közlekedés terén borzalmas állapotok uralkodnak. Hogy néhány ember az ilyen lehetetlen viszonyok közepette is jól él a zürzavarban halászván, az is bizonyos, de hogy józan gondolkodású ember nem akad, aki ezeket az álla-

potokat itt is meg akarná valósítani, az még bizonyosabb.

Eddig csak a fővárosban dolgoznak a bolsevik — más néven kommunista urak — de úgy látszik, ki nekarnak menni a vidékre is. Hát csak menjenek, jó helyre mennek! Csak mondják el, hogy jobb volna, ha Magyarország tönkre menne, legalább tisztán fogja látni a vidék, hogy mit akarnak ezek a jó urak!

Maguk a szociáldemokraták fogják elűzni őket, mert ezek az emberek a

szociáldemokrácia nemes elveit valóssággal diszkreditálták és többet ártanak a szociáldemokráciának, mint a nagytőke és nagybirtok urai valaha is árthattak.

A falu népének kötelessége, hogy az ilyen tulzó agitátorok ellen a legnagyobb eréllyel lépjen fel. Lássák ezek az urak, hogy a magyar nép még nem tart ott, hogy, ha megkérdezik tőle, mi lesz, ha Magyarország összeomlik, azt felelje:

— Annál jobb!

A váradi katonák leteszik az esküt.

Teljhatalmu kormánybiztos Nagyváradon.
 Hazamegy a két fiatalabb korosztály.

A budapesti katonaság szervezetsége a minap állta ki a tűzpróbát a bolsevik áramlat támadásával szemben. A népkormány nem hajlandó tovább tűrni, hogy felelőtlen emberek a köztársaság alapeszméi ellen akarnak folytatni. A józan belátás mellé az első pillanatban oda állt a szociáldemokrata-párt, amely a kormány intencióival teljes harmoniában kíván maradni és e két tényező a pesti bevált intézmény példájára most a vidéket is propaganda alá vette.

A szervezés lényege a közös bizalmi rendszer, amely a tiszték és a legénység kebeléből választott bizalmiférfiak tanácsából áll. A fegyelmi bíráskodást pedig a katonai esküdszék gyakorolja. Ennek a rendszernek a kiépítése elsősorban a katonaság szempontjából fontos, de érdeke a közcsendnek és a nyugalomnak is. Nem is olyan régen Soós tábornok, kerületi parancsnok akarta ezt is megvalósítani, a katonák tanácsa nem is zárkózott el a legénység felvilágosítása ellen, azonban a felzárkózást még sem sikerült tökéletesen megoldani.

A riasztó hírek egyáltalán nem szüntek meg, a ligetek és az éjszakák hadszíntérré változtatták át Nagyváradot. A félelmi lövések vadját rá akarták kenni a polgárőrségre, *Biró Márk* parancsnok azonban eréllyesen megvédte bátor polgárőreit és áthárították a felelősséget a katonákra. Kézigránát detonációk rázták meg a külvárosi ablakokat s rámondták keserű nosolyát a katonákra:

— Játszanak a drágák!

Patronok patlogták a villamos alatt, egyik-másik üzletben megjelent két-három vállalkozó, akiknek csak a sapka volt kincslári, a többi civil és keményen követelőzni kezdtek, míg a nemzetőrség meg nem jelent az ajtó előtt.

Ezek voltak a külsőségek, amelyek rémképeket festettek a polgárok elé.

Ugy a külső abnormitások, mint a lak-tanyák belső rendjének végleges megszilárdítása céljából

a kormány és a budapesti katonatanács megbízottakat küldtek tegnap Nagyváradra, akik teljes hatalommal vannak felruházva.

Jelenti ez a felhatalmazás azt, hogy ha pár napi tárgyalások után nem sikerül a teljes rendet helyreállítani a kormány intenciói szerint, akkor

ez a háromtagu bizottság fővárosi karhatalommal demobilizálja a helyőrséget.

Erre azonban nem került sor. Munkatársunk felkereste *Abt Albin* gárdalőhadnagyot, katonatanács kormánybiztosát, a bizottság vezetőjét és megkérdezte küldetése felől.

— A kormány megbízásából sorra járom a vidéki városokat a pesti katonatanács két legjobb szociáldemokrata agitátorával, *Földi András*sal és *Pfeifer Lajos*sal, hogy ott, ahol még nincs rend, ha kell, azonnal és karhatalom útján is helyreállítsuk. A magyar köztársaság ellensége az, aki a katonaságot most idegen eszmékkel és megvalósíthatatlan álmokkal vadítja.

— Felhatalmazásom van arra is, hogy ha a rend helyreállítása nem sikerül, Budapestről egyszerű távirati jelentésünkre leküldik a két vadászrezdetet. Ott, ahol a tisztikarban is tapasztalok szélsőséges feltogások, a józan tárgyalás sikertelensége esetén javaslatomra

a hadügyminiszter rendkívüli vizsgálót indít és az illetőt azonnal eltávolítjuk a hadseregből.

— Ilyen esetünk már volt: egy alezredest

és három hadnagyot a katonai esküdtörvényszék eléfokozott a mi följelentésünkre.

— Momentán célom: a katonaság fel-
esketése a közvéleményre, a közös bizalmi
rendszer és az esküdtörvényszék életbeléptetése s
végül a két korosztály azonnali elbocsátása.
Ezeket elhelyezzük másutt, ha nincs kenye-
rük. Tegnap délelőtt megbeszéléseket foly-
tattunk Ágoston Péter dr. kormánybiztossal,
délután informáltak bennünket a katonas-
táncs tagjai s ma együttes tanácskozás után
véglegesen határozunk. El sem tudom kép-
zelni, hogy másképpen düljön ei a dolog,
mint a kormány intencióinak megfelelően.

Megkezdik a földosztást.

Kizárják a dologtalanokat.

Az átalakító reformok egyik legfonto-
sabb kérdése, a földreform sok gondot oko-
zott már a népkormányoknak. Míg a kormány
az alapelveket igyekszik megállapítani, a
földosztás tetszetős jelszavát odadobták a
közönség közé.

Sajnos, akadtak sokan, akik a dolog-
mélküli Eldorádót várják a földosztástól s
azt hiszik, hogy most már dolog és munka
nélkül is meg lehet élni s nem képzelik,
hogy a dologtalanok összeroppanással fe-
nyegeti nemcsak az ország egész közgaz-
daságát, de ezzel együtt magát az orszá-
got is.

A népkormány látva a munkátlanokból
eredő óriási veszedelmet s látva munkára
serkentő többszöri felhívásának eredmé-
nytelenségét, rendeletet bocsátott ki a földos-
ztás tervezetéről, amelyben precízen megál-
lapítja, hogy kik tarthatnak számot majdán
földre s már most kizárja a munkakerülőket
és dologtalanokat a földosztás kedvezmé-
nyéből.

Ebből a rendeletből mindenki láthatja,
hogy csak azok részesülnek a várható ked-
vezményben, akik mint arra érdemesek, mun-
kájukkal igyekeznek az ország boldogulását
előmozdítani.

A földművelésügyi miniszter közérdekű
rendeletét Nagyvárad város polgármestere a
következőkben ismerteti:

A magyar földművelésügyi miniszter ur
az összes törvényhatóságokhoz intézett 1918
november 7-én kelt rendeletével közölte azon
alapelveket, amelyek szerint a népkormány
a nép jobb jövőjének biztosítására, továbbá
a nép részéről a haza iránt tanúsított nagy
áldozatkészség méltó jutalmazására a hadi-
szolgálatban állott földműveseket földhöz jut-
tatni kívánja. Hangsúlyozásával annak, hogy
a hadiszolgálatban állott földművesek föld-
höz juttatása kizárólag csak törvényes úton,
a közigazgatási hatóságoknak és bíróságok-
nak közreműködésével történhetik meg, a
kormány a törvényhozás útján oly új jogin-
tézmenyeket kíván alkotni, amely jogin-
tézmenyeknek lesz a feladata a földkérdés
gyökeres megoldását keresztülvinni. E jog-
intézmények megalkotása végett a kormány
tisztán óhajtja látni annak a feladatnak a
nagyágát, amelyet meg kell oldania s azo-
kat a kereteket, amelyekben feladata való-
ban meg is oldható. Ennélfogva felhívja a
miniszter ur az ország területén levő összes
törvényhatóságokat, hogy terjesszenek fel
áttekinthető kimutatást a területükön állan-
dóan lakó, azokról a hadiszolgálatban állott,
vagy még mindig ilyen szolgálatban álló
földművesekről, akik már a háború kitörése

előtt is állandóan földműveléssel foglalkoz-
tak s akiktől, mint törekvő emberektől, a
föld okoszerű művelése bizton várható s en-
nélfogva érdemesek arra, hogy földszerezésre
irányuló jogos kívánságukat a kormány az
arra majd alkalmasnak látszó időben és
módokon a lehetőséghez képest elősegíteni
igyekezzék.

Nem szabad a kimutatásba felvenni
olyanokat, akik a rendelet vétele után köz-
rend megbontásában vagy vagyonrongálás-
ban vétkeseknek találhatók, sem pedig oly-
anokat, akik a kínálkozó munkalehetőségeket
maguk és családjuk eltartásának biztosítá-
sára fel nem használják, esetleg gazdasági
cselékéket munkáiban állni vonakodnak, sem
azokat, akik nem tudják igazolni, hogy
szabályszerűen bocsátották el őket a kato-
naságtól.

Fel kell venni a fentebb említett általá-
nos követelményeknek különben megfelelő
minden családfőt és olyan más földművest,
aki családalapításra képes, feltéve, hogy ma-
gának nincs földbirtoka, vagy ha van is, de
az az 5 kataszteri holdat el nem éri s reá
örökség útján sem fog 5 kataszteri holdnál
nagyobb, vagy akkora földbirtok szállani,
mely már a meglévő földbirtokát 5 katasz-
teri holdra kiegészítse. Olyan földművest,
akivel együtt élő feleségének van 5 katasz-
teri holdat elérő földbirtoka, a kimutatásba
csak akkor kell felvenni, ha legalább 2 fiu-
gyermeké van.

Az összeírásokat, illetve a kimutatások
elkészítését egy, a városi tanács által ala-
kított helyi bizottság fogja a Nagyvárad vá-
ros területén állandóan lakó földművesekről
elkészíteni.

A szükséges adatok összegyűjtése
céljából felhívom az összes érdekelteket, a
kik a fent ismertetett feltételek szerint föld-
hözjuttatásra igényjogosultaknak tekinthetők,
hogy összeírás céljából a város gazdasági
ügyosztályánál (I. emelet, 27. sz.) sürgősen
jelentkezzenek (mindennap délelőtt 9-től
12-ig) s katonai leszerelési igazolványaikat
hozzák magukkal.

Meghajoltak a szocialisták a kormányrendelet előtt.

Bolsevik-e a váradi szociáldemokrata párt?

A szociáldemokrata párt megszervezte
a katonaságot a közrend megóvása végett
pártpolitikai alapon. S mióta a bolsevizmus
kisért, azóta indokolt nyugtalanság ébredt a
polgári pártok kebelében, hogy ez a széles-
körű terjeszkedés olyan diktatúrát jelent a
szocialisták kezében, amellyel állandó ter-
rort tudnak kifejtetni és megakadályozzák a
magyar népköztársaság nyugodt kiépí-
tését.

Mert tudvalevőleg nemcsak szociáld-
emokraták vannak Magyarországon, hanem
életképes polgári keretek is, amelyek a kor-
mányban érvényre juttatták akaratukat. A
szociáldemokrata Böhm Vilmos helyett
Festetics Sándor grófot nevezték ki hadügy-
miniszterré, akit egy demonstratív felvonu-
lással újra meg akartak buktatni. Ez a
szándék azonban megtört a kormány erélyes
fellépésén.

Az új hadügyminiszter nem tartja he-
lyesnek, hogy a katonaság pártpolitikai célt
szolgáljon. A bolsevizmust pedig határozot-
tan kitiltja a katonaságból. Mint fentebb meg-
írtuk, erre a feladatra a katonatanácssal
együttműködve kormánybiztos küldött Nagy-
váradra is.

A nagyvárad szociáldemokrata párt

Oly földművesek helyett, akik hadifog-
ság, vagy más méltánylást érdemiő okokból
még nem tértek vissza, de különben az ál-
talanos alapelvek alá esnek, igazolt hozzá-
tartozójának a jelentkezése elfogadtatik.

Nagyvárad - város

közigazgatási ülése.

Általában az volt a hiedelem még a vá-
rosházán is, hogy decemberben tartotta utolsó
ülését Nagyvárad-város közigazgatási bizott-
sága, mert megszűnteti a régi kormány a
közigazgatási bizottságok ezen eléggé fontos
szervét.

Mivel azonban semmi kormányintézké-
dés nem történt a közigazgatási bizottsá-
gokra azóta, dr. Ágoston Péter kormány-
biztos intézkedett, hogy tegnap délutánra
hívják össze a közigazgatási bizottság tag-
jait.

A ülést meg is tartotta tegnap délután
Nagyvárad-város közigazgatási bizottsága, dr.
Ágoston Péter kormánybiztos elnökelete alatt.
Ezuttal csak sablonos folyó ügyek kerültek
tárgyalásra.

A polgármester havi jelentését, mely a
közigazgatás különböző ágaiban előfordult
események adatait sorolja fel, tudomásul
vették.

Ezután megalakították a különböző al-
bizottságokat: a kijelölő választmányt, a
felszámoló bizottságot, a fegyelmi választ-
mányt stb. ugyanazokból a tagokból, akik
eddig is tagjai voltak az egyes albizottsá-
goknak.

Néhány kórházi ápolási díj tárgyában
beadott felebbezést intéztek még el s az
ülés csakhamar véget ért.

sintén megszervezte a katonaságot. Ha a
párt bolsevik alpra helyezkedett, akkor
átvitte magával a katonaságot is.

Erre vonatkozólag kérdést intéztünk a
párt főbizalmi emberéhez, dr. Katz Lipóthoz:

— Bolsevik-e a nagyvárad párt vagy
sem?
— Ez egy politikai és gazdasági hitval-
lás, amelyben akkor dönt a párt, amikor az
aktuális lesz. Jelenleg csak az én egyéni
nézetemet adhatnám, az pedig párthatározat
nélkül nem lehet irányadó.

— A budapesti munkástanács 350 sza-
vazattal 12 ellenében elvetette a kommunisz-
tikus alapot. Ez nem irányadó Nagyvá-
radnak?

— A munkástanács ezt a határozatot
csak egy konkrét kérdésben hozta, az ag-
rarreformra vonatkozólag. Hitvallását ez nem
érinti. Egyszerű utasítás volt ez a kormány-
ban levő elvtársainknak.

A nyilatkozatból tehát az derül ki, hogy
a párt csupán taktikából mond le a teljes
kommunizmusról. Mihelyt a polgári pártok
langyos harcizaja elül és a külpolitikai ökök
is puhább lesz, teljes gözzel nekiiramodik
a kommunizmus.

A másik kérdés: a katonaság. Dr. Katz

hivatkozott arra, hogy a Katonatanács tagjai példás és önfeláldozó munkával megmentették ezt a várost a rend teljes felfordításától. Gyereksínyeket lát a kisebb rendetlenségekben és a rémhírekért a megriadt burzsoá-fantáziát teszi felelőssé!

— Ha rend van a laktanyákban, miért érkeztek le mégis a pesti Katonatanács delegátusai?

— A bizalmi rendszert sokkal előbb csináltuk meg Nagyváradon, mint Pesten. S mivel a legénységnek akkor csak a maga szőrű emberek iránt volt bizalma, természetes, hogy a tiszteket kirekesztette. Osztály-érdekek szerint történt ez, két frakció került

szembe egymással: tisztek és legénység. Mivel eddig nem volt rá kormányrendelet az eredeti egyoldalu, legénységi rendszer mellett tartottunk ki.

— Most azonban meghajlunk a nép-, kormány akarata előtt. Kiépítjük a kettős rendszert. Reméljük, hogy a tisztek idegenkedése is megszűnik, felállítjuk a karhatalmi századot és a katonatanács oda fog hatni, hogy a demobilizálás alá kerülő korosztályok minél előbb elhagyják a kaszárnyát.

Ehhez csak azt jegyezzük meg, hogy a kettős bizalmi rendszer kiépítésére már régebben van rendelet. Soós tábornok annak akart érvényt szerezni.

A választások kezdése a minisztertanács előtt.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács ma fog dönteni a választások terminusának kitűzéséről és a kerületek beosztásának dolgában. Nagy vita várható annál a kérdésnél, hogy kerületenként vagy listák útján történjen-e a szavazás, mert e tekintetben a kormány tagjai még nem értenek egyet. A választásokat Károlyi Mihály kívánságának megfelelően még januárban megtartják, úgy hogy az új parlament február elején összeüljön. A csonka parlament eshetősége dacára is valószínű a községenként való választás mellett fog a minisztertanács állást foglalni.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) A minisztertanács ma délelőtt 10 órakor ült össze, hogy a választások kérdésében

döntést hozzon, tekintettel arra, hogy a proporcionalis választások ellen emelt fő kifogás nem politikai természetű s főleg abból áll, hogy a proporcionalis rendszer mellett nem lehetne a választásokat kellő gyorsasággal keresztülvinni, a minisztertanács meghallgatta a szakértőket: Beke Manó egyetemi tanárt és Rhédey Ferencet. Mind a két szakértő azt hangsúlyozta, hogy a proporcionalis rendszer mellett hat héten belül megejthetők a választások. Mihályfi miniszteri tanácsos a kerületi választásokról referált és kijelentette, hogy az ilyen választások négy héten belül végrehajthatók.

A szakértők távozása után a minisztertanács tovább folytatta tárgyalásait, de döntés eddig nem történt.

Magyar városok francia védelem alatt.

— A magyar fegyverszüneti-bizottság Vyx alezredeshez. —

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A magyar fegyverszüneti bizottság ma külön jegyzékben átnyújtotta a francia fegyverszüneti bizottságnak azon városok jegyzékét, ahol francia megszállás volna helyénvaló. E városok a következők:

Kolozsvár, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Beszterce, Székelykocsárd, Marosújvár, Gyergyószentmiklós, Székelyudvarhely, Nagyszombat, Brassó, Kézdivásárhely, Petrozsény, Lugos, Karánsebes, Temesvár, Versec, Pan

ssova, Nagybecskerek, Nagyikinda, Arad, Nagyvárad, Nagykároly, Szatmárnémeti, Máramarcsziget, Nagybánya és Dés.

A jegyzéket Vyx alezredes vette át és azonnal továbbította az antant keleti hadserege főparancsnokának.

A kormány e jegyzék eredményétől várja Erdély megbolygított nyugalmának helyreállítását, a terd és nyugalom biztosítását a békekonzferenciáig, mely hivatalosan lesz a területi igényről véglegesen dönteni.

Az angol béke delegáció Párisba utazik.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A békekonzferenciára kiküldött angol delegáció javarésze szombaton Párisba utazik. Lloyd George, Balfour és Bonar Law személyén kívül a béke delegációhoz tartoznak lord Harting, William Tyrell, Lewis Mallett (török ügyek) és Esmo Howard (északeurópai ügyek.) A delegációhoz csatlakozik a külügyi hivatal és az admirális egy-egy küldöttsége.

Hágából jelentik: A Reuter-ügynökség jelenti: Hivatalosan megerősítik az angol béke delegációnak Párisba utazását. Hír szerint a békekonzferencia január 13-án kezdődik.

Elfogták a Hangya betörőit

Néhány nappal ezelőtt ismeretlen tettesek betörték a Hangya sánc utcai raktárába és elvittek több mint százezer korona értékű, legnagyobb részt selyem, szövet és fűszerárut. A betörés tettesének elfogtatása iránt a rendőrség a legszélesebb nyomozást indította meg. Az összes detektiv csoportok folytatták a nyomozást, aminek tegnap meg is lett az eredménye: sikerült a betörőtársaság öt tagját elfogni, a többi gonosztevő pedig rövid idő alatt szintén kézre kerül.

Mindjárt a helyszíni szemle alkalmával megállapítást nyert, hogy „vakmerő, közönséges” munkát végeztek a betörők, tehát kezdők lehetnek.

Ezen a nyomon indultak el a detektívek. Fiatal, kezdő betörőket kellett keresni. Ebben az irányban folyt tehát a nyomozás és csakhamar annyi adat gyűlt össze, hogy tegnap már az egyik külvárosi orgazdára rajtaütöttek, házkutatást tartottak és az ellopott áruk nagyrészét meg is találták. Még el sem tudták szállítani a holmikat, a detektívek különböző korezmákban és lakásokban összefogták négy fiatal, leszerelt katonát és az orgazdával együtt a rendőrségre kísérték őket.

A betörők eleinte tagadni akartak, de később, a bizonyítékok sulya alatt vallottak. Elmondták, hogy a betörést egy nétra segítségével követték el, amit a falhoz támasztottak, az ablakot betörték, ketten bemásztak a raktárba és a kint levő három társuknak kiadogatták az árukat, akik azokat azonnal a lakásukra szállították. Következő napokon pedig öt orgazdához cipelték el, hogy értékesíthessék. Az eltűnt selymek, szövetek, kabátok és fűszertételek legnagyobb része megkerült. A nyomozás most tovább folyik, a még szökésben lévő tettestársak és orgazdák kézrekerítése végett.

A csehek Pozsonyban.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) Pozsonyból jelentik: A várost tegnap egy cseh ezred szállotta meg, kik egy olasz alezredes vezetése alatt állottak. A magyarok semmi ellenállást nem tanúsítottak, a magyar csapatok már vasárnap kivonultak Pozsonyból és a Duna déli partján helyezkedtek el. A cseh csapatok a bevonulás után nyomban megszállták a középületeket. A postát még este 10 órakor nem foglalták el. A csehek bevonulása után a parancsnok olasz alezredes meghozta kérette Konja Richard helyettes polgármestert és a helyettes rendőrfőkapitányt, akikkel a teendő intézkedéseket beszélte meg. Pozsonyban tökéletes a rend és nyugalom.

A budapesti helyőrségi kórház fogtechnikai laboratóriumának, mint volt vezetője hosszú katonai szolgálat után hozzáérkeztem s a műtermem vezetését átvettem, ahol a legmodernebb és legkomplikáltabb munkát: fogigazító gépet, kassettás fogat, öntött aranyhidat és tartós fogtöméseket készítek.

BERDACH JENŐ

áll. vizsg. fogtechnikus.

TELEFON: 10-50.

muár
étón
sz a
cim
tatni
mi-
ktelő
tívek
van-
likus
ainak
ekes
re-

lőka-
lított
lába.
ugy,
rend-
íteni

rem,
rbőly
ntek
ében,
elyre
zám-
llettel

tség
nagy-
Kath.
öze-

La-
Kath.
gyét,
vatali

nyvéd,
jeket
ek a
van a
Nép-

tségi
Kath.
iro-
elyi-
Nép-

dél-
ében
boru
zére.

sár-
rmé-
ttak
be a
szes

rvos
ljból

Fel-
akik
lba-
het-
szé-

hó
atcai

be-
skat
lasz
at a
anul
ele-
írás
hó

TERJED

az Országos Földmives-párt

Az Országos Földmives párt, mely a magántulajdon jelszavát írta a zászlajára, az egész országban biztatón terjeszkedik. A föld elherdálását és a termelés teljes megakasztását jelentené a szélsőséges földosztás. A földmivelők jókor felismerték ezt és országos szervezetbe tömörültek, hogy megmentse az országot a végromlástól.

Az Országos Földmives-párt helyisége Budapesten Ráday utca 16 szám alatt van. Kiáltvánnyal fordul Magyarország földművelőihez, amelyből a következő részleteket közöljük:

A kormányforma megváltozott, de változatlanul most is fennáll az igazság, hogy az ország legjelentékenyebb erőforrása a földművelés, mely ha kiapad, lehetetlenné válik az ipar, a kereskedelem, minden egyéb, ami az ország fentartásához szükséges.

Megkondítjuk ezért a vészharangot. Sorakozzatok földművelő bajtársaink valamenynyien egy zászló alá, hogy életünket, gyermekeinket, hazánkat megmenthesük az enyészettől. Mi vagyunk az ország többsége, ha minden dolgos földmives polgár összefog, a mostani végzetes helyzetből még kiemeljük szerencsétlen országunkat és minden magyarra jobb napok következnek.

A magyar földművelő polgárság őszintén akarja a szociális és gazdasági haladást. Mulhatalanul szükséges a birtokelosztás demokratikus reformja, sürgetjük és támogatjuk azokat a törvényhatósági intézkedéseket, amelyek a sokat mellőzött földművelő nép sorsát jobbra fordítják.

Fogjunk össze gazdák, földművelők, munkások és zsellérek, mert egy táborban a helyünk: csak úgy tudjuk megvédeni veszélyben forgó érdekeinket, ha az utolsó alkalmat megragadjuk és félretesszük mindent, ami eddig elválasztott, akkor összefogunk és diadalra visszük az Országos Földmives Párt zászlaját.

Itt az alkalom, mikor döntő befolyást gyakorolhatunk jövőnkre. Mi vagyunk az ország többsége: alakítsuk meg és vigyük győzelemre minden faluban és minden választókerületben a legnagyobb pártot: az Országos Földmives Pártot.

A nagyszebeni román kormány lefoglalja a magyar szentet.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) A nagyszebeni román kormány ma értesítette a magyar kormányt, hogy a Piski állomáson tárolt magyar szénszállítmány továbbítását nem engedni meg addig, amíg a román kormány ezer tonnát kitevő szénszükségletét a petrosényi termelés nem fedezi.

Mától kezdve záróra este 9 órakor.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) Vázsonyi kormánybiztos a zárórát január harmadikától kezdve este 9 órában állapította meg.

Lloyd George Párlsaan. — Wilson elnök visszatérése Amerikába.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Echo de Paris jelentése szerint Lloyd George e hét végén Párisba érkezik. Ugyancsak a lap washingtoni távirata szerint Wilson elnök, ha csak valami közbe nem jön, február 10 én száll hajóra, hogy visszatérjen Amerikába.

A Bánság közigazgatása francia védelem alatt.

A szerbek át akarták venni az imperiumot.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) Temesvárról jelentik: Tegnap óta a franciák az egész Bánság közigazgatását védelmükbe vették a szerb parancsnok jogtalan intézkedésével szemben.

A megszálló szerb csapatok parancsnoka, Gyurgyevics tábornok ugyanis, bár tapintatos viselkedésével eddig a legnagyobb meglepetést keltette, tegnapelőtt váratlanul rendeletet adott ki, amelyben közölte a bánsági, temesvári és temesmegyei kormánybiztosokkal, hogy Belgrádból kapott parancs értelmében Temesvárt és az egész Bánságot szerb imperium alá kell helyezni és ezért követeli a kormánybiztosok azonnali lemondását.

A rendelet vétele után Roth kormány-

biztos Gambetta francia tábornokhoz fordult és kérte, hogy a magyar közigazgatást védje meg és az egész Bánságot vegye francia lobogó alá. Gambetta tábornok erre a Lloyd-palotára azonnal felhuzatta a francia lobogót és közölte Roth kormánybiztossal, hogy kérését a fegyverszüneti szerződés alapján teljesíti.

Ma reggel valószínűleg Gambetta tábornok utasítására Henry francia tábornok magához kérte a magyar kormánybiztosokat, a magyar hatóságok vezetőit és közölte velük, hogy a fegyverszüneti szerződés betartásának ellenőrzésére bizottságot alakít és hangsúlyozta, hogy a franciák elváltatták a Bánság magyar közigazgatásának védelmét.

A magyar választások és az antant.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) A Déli Hirlapnak arra a híre vonatkozólag, mely szerint megkérjük az antantot, hogy tegye lehetővé a választásokat, Jászi Oszkár nemzetiségi miniszter a következőket mondta a „Magyarország” tudósítójának:

— Az antanthoz nem fogunk kérelmet intézni a választások dolgában, hanem egyszerűen csak bejelentjük, hogy választani fogunk. Arra az eshetőségre, ha az ország bizonyos részeiben a választások most nem volna lehetségesek, az antantot tesszük felelőssé. Ezek azonban most még tervezgetések.

Festetich hadügyminiszter programja

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) A budapesti helyőrség bizalmiférfiai megjelentek gróf Festetich hadügyminiszternél, akinél akkor Böhm Vilmos hadügyi államtitkár is jelen volt. A hadügyminiszter fontos beszédet intézett a bizalmiférfiakkhoz, mely épen azért a miniszter programjának tekintendő. Festetich hadügyminiszter többek között a következőket mondta:

— Az én felfogásom az, hogy a hadsereggel a népkormányt kell megvédeni a terror ellen, akár jobb, akár baloldaltól jöjjön is az. Azt hiszem, ez olyan álláspont, amely ellen senkinek sem lehetnek kifogásai. Hogy a mult napon kénytelen voltam karnatalmat igénybe venni, erre csak azt mondatom, hogy én a forradalom vívmányai alapján állok, amelyet megvédeni kötelességem bármely oldalról jövő ellenforradalmi mozgalmakkal szemben. A hadseregnek a jog és igazságosság szolgálatában kell állania és ameddig én itt leszek, nem fogom megengedni, hogy a hadsereget felhasználják a szociáldemokraták letiprására. Én ismerem, külföldön is tanulmányoztam az ipari és földműves politikai életét.

— Kérem tudomásul venni, hogy én együtt kívánok működni egyrészt a legénységgel, másrészt a tisztikarral. Ha bármiféle agitáció van ellenem, jöjjenek bizalmmal hozzám, a félreértéseket el fogjuk oszlatni. Egy ilyen ellenem irányuló félreértésre adott alkalmat a két legfiatalabb korosztály elbocsátására kiadott rendelet. Ezt a rendeletet nem is én, hanem még Bartha hadügyminiszter adta ki. Téves az a felfogás, amely szerint a kormány a fiatal forradalmi katonáktól akart szabadulni, az igazság az: e korosztályokat azért kellett szabadságotni, hogy a fegyverszüneti szerződésben megállapított hadsereg létszámot túl ne lépjünk.

— Amennyiben valakinek politikai felfogása a kommunizmus felé hajlik, nem kifogásolom, az neki szabadságában áll, de ezen eszmék megvalósítására olyan eszközök használatát, amelyeket a szociáldemokrata-párt is elítél, nem vagyok hajlandó eltűrni.

A megjelent bizalmiférfiak a hadügyminiszter nyilatkozatát helyesléssel fogadták.

Orvosolják a fegyverszüneti szerződés megszegéséből származó sérelmeket.

Budapest, január 2. (Saj. tud.) A magyar fegyverszüneti bizottság előtt ma megjelent Kalafatovics szerb ezredes, a szerb főparancsnokság hadművelési osztályának vezetője, aki azért jött Budapestre, hogy meghallgassa azon sérelmeket, amelyek a fegyverszüneti szerződés be nem tartása miatt az országra neheztedek és orvoslásukról gondoskodjék. Kalafatovics ezredes más részről számos panaszt és sérelmet adott elő a magyar fegyverszüneti bizottság előtt, amelyek állítólag a fegyverszüneti szerződés be nem tartása miatt magyar részről ejtettek.

A spanyol kormány kézbesítette a német követség utlevelét.

Budapest, január 2. (Saját tudósítónktól.) Párison át érkező madridi jelentés szerint a spanyol kormány kézbesítette a német követség utlevelét. Ratibor herceg német nagykövet e hó 1-én hagyta el Madridot.

Földet kapnak a földmives katonák.

A földnélküli katonák összeírása.

A magyar földmivelésiügyi miniszter ur 192.799—1918 szám alatt kelt körrendeletében foglalt meghagyáshoz képest a következőket hozom az érdekelt közönség tudomására:

A földnélküli földmives katonák földhöz juttatása céljából szükséges összeírás körüli eljárást megkezdettük. A földmivelésiügyi miniszter urnak e tárgyban az 1918. év november hó 7-én kiadott rendelete értelmében azok, akik közismert munkakerülők, nevezetesen, akik helyben szokásos munkabérért, illetőleg cselédjárandóságokért munkát nem vállalnak, vagy már elvállalt munkakötelezettségeiknek eleget tenni vonakodnak az összeírásból kihagyandók.

Most az ország mind több és több vidékén az a sajnálatos tünet mutatkozik, hogy a gazdasági munkások és cselédek nem állnak munkába azért, mert azt remélik, hogy tavasszal ugyis megkapják a földet. Ez a mozgalom az ország egész lakosságát éhínséggel fenyegeti s ezen fenyegető veszély ellen mindenkinek kötelessége a legnagyobb erővel küzdeni.

Minden ellenkező híreszteléssel szemben a földmivelésiügyi miniszter urnak idézett, valamint a 192800—X—1—1918. sz. alatt kelt körrendeletében foglalt felhatalmazásánál fogva közhírré teszem, hogy a termés betakarítása előtt a föld felosztása megkezdetni nem fog s nyomatékosan figyelmeztetem az összes érdekeltet, hogy minszok, akiket a helyi bizottság beigazoltan munkakerülőknek fog kinyilvánítani, a földre igényjogosultak összeírásából ki fognak hagyatni, mivel földet csak az érdemel, aki a szükséges földmives munkákat el is végzi, különösen akkor, amikor ezen munkák elmaradása az országot összeomlással fenyegeti.

Nagyvárad, 1919. évi január hó 2.

Rimler Károly,
polgármester.

* **Előléptetések és kinevezések a pénzügyigazgatásnál.** A pénzügyminiszter a nagyváradi pénzügyigazgatóság két kiváló főtitkárját előléptette, amennyiben Maros Gábor és Schatz Miksa pénzügyi tanácsosokat pénzügyi főtanácsosokká nevezte ki. A kinevezésre mindkét főtitkár eddigi hosszú és eredményes buzgó működésével méltán rászolgált. — Ugyancsak a pénzügyminiszter Kozma István pénzügyi segédtitkárt pénzügyi titkárrá és dr. Tabéry Géza fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki.

HIREK

* **Ujévi tisztelgések.** Az idén az ujévi tisztelgések is szűk keretben folytak le mindenütt s inkább csak mint az együvé tartozandóság jelzésére szorítottak; aféle belső kisebb családi ünnepek voltak. Az évforduló alkalmából igen sokan keresték fel dr. Ágoston Péter kormánybiztost jókívánataikkal. — A város tisztikara Rimler Károly polgármesternél jelent meg testületilag. A tisztikar nevében Lukács Ödön főjegyző üdvözölte a ragaszkodás meleg hangján a polgármestert, amelyre Rimler Károly polgárnagy szívélyesen válaszolt s biztosította tisztviselő társait, hogy érdekeiket igyekszik előmozdítani. — A pénzügyigazgatásnál, a kir. táblán, a törvényszéken, a vasutnál, a postán a tisztviselők meleg szeretettel keresték fel a hivatalfőnököket. Dr. Moskovits József kereskedelmi és iparkamarai elnök előtt a tisztikar és az ipartestület vezetősége tisztelgett az ujév alkalmából.

* **A fogyasztási adóhivatal új főnöke.** Nagyvárad város polgármestere, a Kelemen Kálmán nyugdíjba vonulásával Nagyvárad város fogyasztási adóhivatalánál megüresedett hivatalfőnöki állásra Deák Károly eddigi helyettes-főnököt nevezte ki. Deák Károly már hosszabb idő óta, mint helyettes főnök általános megelőgadásra vezeti a városi fogyasztási adóhivatal ügyeit.

* **Nyugdíjazták a törzstiszteket.** Egy korábbi cikkében megírta a Tiszántúl, hogy a 40 évet kitöltött törzstiszteket nyugdíjba küldik. Tegnap megérkezett a hadügyminiszter rendelete, amellyel kapcsolatban az állomásparancsnokság a következőket közli:

Felhívás! A katonai állomásparancsnokság ezúton értesíti az állomáson levő összes tábornokokat, ezredeseket és idősebb hasonállású tiszteket és tisztviselőket, hogy a hadügyminiszterium 33540—eln. 2. sz. rendelet értelmében nyugdíjazásukat önmaguknak kell kérni. A szolgálati idő kiszámítás és a netán szükséges egyéb felvilágosítások végett felhivatnak érdekeltek, hogy a katonai állomásparancsnokságnál saját érdekükben mielőbb érdeklődjenek, lehetőleg délelőlt 10—12 óra között.

* **Kérelem a megszállott területek lakóihoz.** A megszállott területekről a fővárosba érkezőket, valamint a megszállott területekre visszautazókat felkérjük, hogy igen fontos ügyben sziveskedjenek a délelőlti órákban (9—1-ig) helyiségünkben (IV., Muzeum körut 1.) bennünket felkeresni. — Országos Propaganda Bizottság.

* **Értesítés.** A városi bőr- és nemi beteg gyógykezelésére szolgáló ingyenes ambulans rendelés a ker. munkásbiztosító pénztár rendelő helyiségében (Ezredévi emléktér 24 sz.) megkezdődött. A rendelések férfiak részére hétfő, szerda és pénteken, nők részére kedd, csütörtök és szombaton délután fél 5-től fél 6 óráig tartatnak. A rendeléseket dr. Verzár István szakorvos végzi. Nagyvárad város tisztifőorvosi hivatala.

* **Urinők Máriakongregációja közö:** szentáldozást tart január 5-én, vasárnap reggel fél 9 órakor a Szent László plebániatemplomban Jézus szent neve ünnepe alkalmából.

* **Vetítést a Kath. Körben.** Január hó 5-én és 6-án, azaz vasárnap és hétfőn délután 5 órakor érdekes előadás lesz a Kath. Körben. A *diadalmas Amerika* cím alatt álló és mozgóképeket fog bemutatni Krüger Aladár dr az Oceánon tuli, a minentől annyira elűtő mozgalmas, lüktető életből, a „yankeek“ életéből. A diapozitívek és filmek a budapesti Uránia-színházról vannak kikölcsönözve. Nemcsak a Katholikus Kör, de a Katholikus Népszövetség tagjainak figyelmét is felhívjuk a rendkívül érdekes előadásra. Belépődíj a Kath. Kör tagjai részére 40 fillér, idegeneknek 60 fillér.

* **54 új rendőr.** Bartha Béla rendőrlőkapitányhelyettes tegnapig 54 rendőrjelöltet vett fel, akik ma kerülnek rendőriskolába. Február 1-re újabb 30 jelentkező van, úgy, hogy két hónap múlva a mostani 170 rendőrrel 254 rendőr fog szolgálatot teljesíteni Nagyváradon.

* **Borbélyiparosok gyűlése.** Felkérem, az ipartestület kötetlenségbe tartozó borbély iparosokat, hogy f. hó 3-án, azaz péntek este 7 órakor az ipartestület helyiségében, az ipartestületi előljárási tagsági helyre való tagok kijelölése tárgyában, teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel Boldy Sándor iparos tanácselnök.

* **Lefoglalták a Kath. Népszövetség helyiségeit.** Ezzel a címmel írja az Uj Nagyvárad, hogy a Lakáshivatal lefoglalta a Kath. Népszövetség összes termeit. Ez a közlemény nem felel meg a valóságnak. A Lakáshivatal tárgyalta ugyan tegnap a Kath. Népszövetség helyiségeinek rekvirálási ügyét, de maga dr. Kovács Oszkár lakáshivatali elnök, mint dr. Böszörményi Andor ügyvéd, lakáshivatali alelnök, kik a helyiségeket megtekintették, kijelentették, hogy ezek a termek nem rekvirálhatók, mert azokban a Kath. Népszövetség jogvédő irodája, a Népszövetségi Hitelszövetkezet, a Népszövetségi Hangya fogyasztási szövetkezet és a Kath. Növendő Egyesület és a rokkant egyesület irodái vannak elhelyezve. Rekvirálható helyisége tehát egyáltalán nincs a Kath. Népszövetségnek.

* **Ágoston Péter előadása.** Ma délután 6 órakor a városháza nagytermében dr. Ágoston Péter kormánybiztos a *háboru okozóiról* előadást tart a munkások részére.

* **Közalkalmazottak gyűlése.** Vasárnap d. u. 5 órakor a városháza nagytermében alakuló gyűlést tart a Közalkalmazottak Országos Szövetsége. Ebbe a szövetségbe a városiak kivételével beléphetnek az összes alkalmazottak.

* **Orvosi hír.** Dr. Adonyi Jenő fogorvos rendelését (Zöldfa-utca 2. szám alatti) újból megkezdte.

* **Hadviselt diákok értekezlete.** Felkérjük mindazon középiskolai diákokat, akik érettségijüket, illetve képesítőjüket hadbavonulásuk miatt eddig meg nem szerezhették, hogy a tanfolyamok ügyében megbeszélés végett okvetlenül jelenjenek meg f. hó 7-én este 7 órakor a Ritók Zsigmond utcai elemi iskolában.

* **Az itt tartózkodó hadifoglyok bejelentése.** Felhívom mindazon szállásadókat és munkaadókat, akiknél orosz, szerb, olasz foglyok vannak megszállva, hogy azokat a rendőri bejelentő hivatalnál haladéktalanul jelentsék be, mert aki ezen felhívásnak eleget nem tesz, az ellen a kizárólagos eljárás megindítva lesz. Nagyvárad, 1919. január hó 1. *Rendőri bejelentő hivatal.*

A minisztertanács a kerületenkénti választások mellett döntött.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: A Politikai Híradó jelenté: A kormány ma délelőtt tíz órától kezdve permarens minisztertanácsot tartott, amelyen foglalkozott a választások kérdésével.

A minisztertanács megállapította azt, hogy a kormány ma is az aránylagos képviselő elvi alapján áll, azt tartja a legmegfelelőbb választási rendszernek. Tekintettel

azonban részben a hódoltsági viszonyra, részben a papirhiányra, a közlekedés és forgalom nehézségére: ma még a kerületenkénti választás alapján ejti meg a választásokat. A minisztertanács elfogadta a kerületek beosztásáról, a választási eljárásról készített belügyminiszteri javaslatot is.

A minisztertanácsot délben és este egy-egy órára megszakították. Vacsora után az agrár reform került tárgyalás alá.

* **Adomány.** A kath. névédő egyesületnek az újvárosi plebánia 700 koronát adományozott a szegény gyerekek cipőosztására. 19 pár leánycipő lett kiosztva. Az adományt hálásan köszöni az elnökség.

* **Megszöktette az ápolónőjét egy bolond betörő.** Nagy Béla református lelkész Ezredévi emléktéren levő lakásába november közepén betört Borsik János Gyula, akit Debrecenben csakhamar elfogott a rendőrség. Borsik lelkét sok betörés, lopás és szélhámosság büne terhelt és úgy gondolta, hogy jobb lesz egy kis elmebajjal a kórházban üldülni, mint a rendőrség, vagy a megyeház rendes cellájában vakoskodni. És mert kéznél volt neki egy kis őrülség, az orvosok megfigyelés végett bedugták az elmeegógyintézetbe. Persze itt sem sokáig bírta ki Borsik. Ismeretséget kötött az ápolónővel Budai Gidával és elfelejtkezvén arról, hogy ő tulajdonképpen egy közönséges bolond udvarolni kezdett neki. Budai Gida szívesen fogadta az udvarlást, annál is inkább, mert Borsikon fess őrnesteri zubbony feszült és egyáltalán nem látszott rajta az őrülség semmiféle jele. A lizeon zavartalanul virágozott a két emberi lény között a kórház falain belül, míg tegnap aztán Borsik gondolt egyet és meglépett az őrülsék házából, vele együtt természetesen hű ápolónője, Budai Gida is, akit a kórház vezetője amúgy is elbocsátott. Az elmeegógyintézet azonnal jelentette a betörő szökését a rendőrségnek, ahol a nyomozást megindították a 26 éves, őrnesteri rangjelű, kékhajtokás, becses arcú Borsik János Gyula elfogatása iránt, akinek különös ismertető jele is van: friss ferradás a nyakán.

* **Apologiai kurzus** ma délután négy órakor a Kath. Kör választmányi termében előadást tart.

* **Az osztrák tartományokban vásárolt áruk bejelentése.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara felhívja mindazokat a cégeket, akiknek a volt osztrák tartományok és Horvát-Szlavonország területén 1918. október hó 21-ike előtt vásárolt áruik vannak, hogy az áruk mennyiségét az eladó cég megnevezésével, az áruk hollétének kiüntetésével a kamaráknál legkésőbb január 10-ig jelentésük be. Bejelentendő, hogy ezen áruk közül melyek vannak kifiselve. Ugyanezen idő alatt bejelentendő a kamaráknál azok az áruk is, amelyek volt osztrák és horvátszlavonországi honosok 1918. október 31-ig a kamara területén levő cégektől vásároltak s ez idő szerint még nem szállítottak el, vagy szállítás közben magyar területen feltartóztatták. E bejelentésben is ki kell tüntetni, hogy a szóban forgó áruk közül melyek fizettettek ki. A bejelentés fontos közgazdasági érdek, mert az adatokra a Magyarországgal szomszédos új államalakulatokkal folytatandó áru-

cseretárgyalások szempontjából van szükség. Nagyvárad, 1919. január 2. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr. Moskovits József, kamarai elnök. Dr. Oláh Béla, kamarai titkár.

* **Orvosi hír.** Dr. Guttmann Jenő rendel sebészeti és gyógyászati betegeknek Rákóczi ut 13. I. emelet. Weiszlovits-palota. Telefon 796

* **Revolveres merénylet a közlélmelés pénztárnoknője ellen.** Bartók Aranka, a közlélmelés pénztárnoknője feljelentést tett a rendőrségen, mert december 30-án, este fél 9 órakor, amikor egyik kollégánójával a Szent János-utcán hazafelé ment, a Tóth Kálmán bádógos háza előtt hátulról, közvetlen közelből revolverből rálőttek. A golyó a fej mellett süvített el, úgy, hogy véletlen szerencse, hogy halálos sérülést nem szenvedett. Bartók Aranka Kovács Jánosné, Fűzes utca 13. sz. alatti lakost gyanúsítja, akitől két héttel ezelőtt bevonta az az élelmiszerjegyeket, mert azokon már a közlélmeléshez beszolgáltatott szelvények voltak, tehát Kovácsné visszaélést akart elkövetni. Az asszony már akkor és azóta többször megfenyegette a pénztárnoknőt, sőt azt is kijelentette, hogy az életével fog lakolni azért, mert a jegyeket bevonta. A rendőrség a nyomozást megindította.

* **Székely hdj. őrm. joghallgató,** aki a prem. főgimn. ban végzett, elvállal tanítványokat, lehetőleg lakás ellenében. Cim a kiabóbn.

* **Február végén megszűnik a hadisegély.** A magyar hadügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg 735028-24. b. a. elrendelte, hogy a megállapított és eddig élvezett hadisegélyeket 1919. évi január és február hónapokban az igényjogosultak megkapják. A hazatért és leszerelt katonák hozzátartozói hadisegélye 1919. február hó végéig minden körülmények között be fog szüntettni. A még haza rem íért, vagy hadifogságuk miatt vissza nem érkezett katonák hozzátartozóinak hadisegélyei változatlanul tehát esetleg 1919. év február hó eltelté után is további újabb intézkedésig fizettni fognak. Elrendelte a hadügyminiszter ur, hogy azok a családok, amelyek bármely oknál fogva nem részesülnek hadisegélyben, abban most már utólag nem részesíthetők.

Fenti rendelet következtében felhívom azon leszerelt katonák hozzátartozóit, kiknek sorszámcédulájuk a decemberi fizetés alkalmával bevonatott, hogy a sorszám cédulájuk átvétele végett Városháza, földszint, 28. sz. szobában az alábbi sorrendben jelentkezzenek: 1919. január 7-én, kedden az A, B, C, D, E; január 8-án, szerdán az F, G, H, I, J; január 9-én, csütörtökön a K, L, M; január 10-én, pénteken az N, O, P, S; január 11-én, szombaton az R, T, U, V, Z kezdőbetűs hadbavonultak hozzátartozói. Nagyvárad, 1919. január 1. Juricskay Barna pénzügyi és adóügyi tanácsos.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Nők is ítélkeznek a munkásügyi bíróságban.

A munkásügyi bíróság felállítását elrendelő néptörvény a munkaadók és munkát vállalók között felmerült kérdések elintézéséről, illetve az azokban ítélkezést kivonta a rendőrbírók, iparintézetek és járásbírók ügyköréből. Mindazokban az ügyekben, amelyek munkaadók és munkások között merültek fel, csak a munkásügyi bíróság hozhat ítéletet. A munkásügyi bíróság ott, ahol megfelelő szaktestületek, vagy szakszervezetek vannak, amelyek a bíróságnál képviselhetik magukat, mint társasbírók járnak el és pedig egy járásbíró, mint elnök, egy munkaadó és egy munkás szervezettel kiküldöttje, mint ülnökök közreműködésével. Ülnökökként nők is szerepelhetnek, feltéve, ha megfelelnek annak a követelménynek, hogy szaktestület, vagy szakszervezet kötelekébe tartoznak.

Gazda és háztartásbeli alkalmazott közötti peres ügyek is munkásbírók elé kerülnek, ami eddig a szolgabíró, vagy a rendőrkapitány hatáskörébe tartozott. Ha például valamelyik gazdasszonytól a háztartásbeli alkalmazottja felmondás nélkül eltávozik, a munkásügyi bíróság fog ítélkezni a szökevény felett, még pedig úgy, hogy egy gazdasszony (ha meg lesz a gazdasszonyok szakszervezete) és egy alkalmazott nő is részvesz a bíraskodásban. A munkásügyi bíróság megszervezéséről külön miniszteri rendelet jelenik meg.

MOZI.

Halászdrama. Heyersman megkapó drámáira emlékeztet az a mélyen megindító romantikus filmregény, amelyet ma friss műsora szenzációként hoz színre az Apolló: Rózsák és tövis. Kedves, békés szicíliai halászok élete elevenedik meg, forró, nap sugaras milióban. A tenger csodás és végtelen kékje ragyogja be, a narancserdők hangulata vonja be Beppo, a fiatal halász és a szépséges Elena szereimének történetét, a forróvérű Marina tragikus csalódását. Az eredeti filmnek bizonyára nagy és mély hatása lesz és a műsor többi száma is nagy sikert fog aratni.

Hella Moja a Vigadó-mozgóban. Tegnap premierje ismét fényes sikert hozott a Vigadó mozgószínháznak. A herceg szereimé című nagyszabású filmújdonaságot mutatta be, melyet a közönség nagy tetszéssel fogadott. A színmű a messze észak világában játszódik csillogó fejedelmi légkörben, ahol egy nagy, megrázó szerelem tragikuma lobban ki. A darab főszerepét csodálatos bravúrral Hella Moja, a nagyszerű színésznő játsza. A remek film még ma lesz műsoron.

Önzetlen szerelem a címe annak a rendkívül érdekes filmattrakciónak, amelyet tagnapi gyönyörű programján az Uránia adott elő. Teljesen új, modern felfogású filmjatek ez, teljesen elragadó részletekkel. A legstíbb film ez azok között, amiket utóbbi időkben produkáltak és a legkiválóbb német színészek, köztük Reinrich Marco, Martin Lübbert és Joharin Reimann művésze ad értéket a darabnak, mely még ma lesz műsoron.

VIGADÓ	3-án
mozgó-színház	Hercegi szerelem. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

URANIA	3-án
mozgó-színház	Egy önzetlen barát. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

APOLLO	3 és 4-én
mozgó-színház	Rózsák és tövisék. Hétköznap 4, szombat, vasárnap 2 órai kezdettel.

Színház.

A színház műsora:

Péntek: Művészest.
Szombat délután: Tui a nagy Krivánon.
Szombat este: Velencei kalmár.
Vasárnap délután: Császár katonái.
Vasárnap este: Médi, új operett.

A velencei kalmár Bihari Ákossal kerül színpadra szombaton este. Az előadás elsőrendű attrakciója lesz, hogy Bihari Ákos Shoyloch szerepében Nagyváradon először fogja érvényesíteni nagyszerű művészi képességeit. Az érdekes előadás iránt általában érdeklődés nyilvánul meg.

Délutáni előadások. Szombaton délután az évad szépmuzsikájú operettjét, a Tui a nagy Krivánon t adják Aggházy Melindával és Horváth Nusival a vezető szerepekben. Vasárnap délután Földes nagyhatalmú drámája, a Császár katonái kerül műsorra.

Bérlők figyelmébe. A színházi bérlési ciklus első fele pár nap múlva lejár. Az igazgatóság tisztelettel felkéri azokat a bérlőket, akik bérlésüket megtartani óhajtják, hogy a további bérlési összeg befizetése iránt intézkedni sziveskedjenek. Befizetések csütörtöktől kezdve eszközölhető naponta délelőtt 9 órától fél 1 óráig, délután 3 órától 5 óráig. Tekintve, hogy a helyárak időközben 15 százalékkal megdrágultak, a bérlési összegek is ebben az arányban emelkedtek.

A Médi premierje. Vasárnap este fényes kiállításal, gondos és lelkes készletséggel mutatja be a nagyváradi színtársulat a bécsi és fővárosi szezon nagysikerű operettjét, a Médit. A benfentesek már a próbák alatt leszögezték, hogy a Médi kassza darab lesz Nagyváradon, a premierre minden jegy elfogyott. A Médi muzsikáját a Három a kisleány szerencsés kezű zenésze: Berté állította össze, ugyancsak Schubert örök-szép dalaiból, azzal a különbséggel, hogy a Médiben, mely tulajdonképpen folytatása a Három a kisleálynak, szervezettebb összefüggőbb, szinfonikus kompozíciók jutnak szóhoz. A darab nagyváradi abszolút sikerének biztos alapja a szerencsés szereposztás, melynek hálás fejadatát Aggházy Melinda, Horváth Nuszi, Jósika Mici, Pápainé, a férfiak közül Szigeti, Perényi, Stoll, Gróf és Madas vállaltak.

Főszerkesztő: **FOLLMANN GÉZA.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Nyílttér

Dr. Aufricht Ede gyermekorvos

rendelését Szent János-utca 8.
— Telefon 314 — folytatja.

Dr. Popity János ügyvédi irodáját

Rákóczi-ut 55 alatt (II. kapu, II. em.)
ismét megnyitotta.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: öszsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Meghívó.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság t. részvényesei 1919. évi január hó 12-én délelőtt 11 órakor Nagyváradon, az intézet hivatalos helyiségében tartandó

rendes évi közgyűlésre

tisztelettel meghívotnak.*

Tárgysorozat:

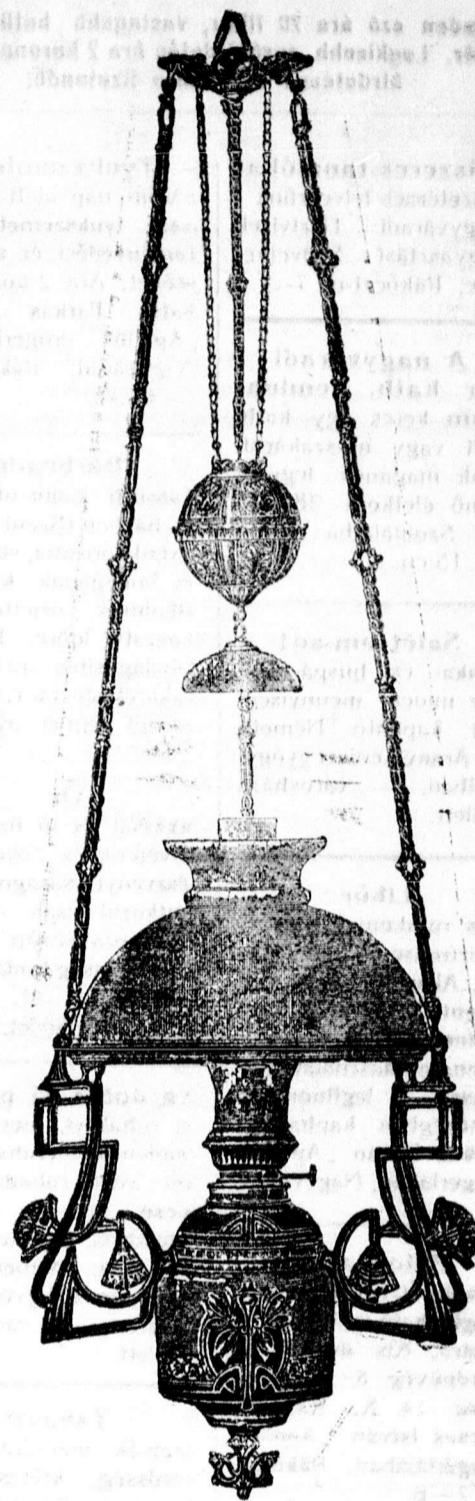
1. Közgyűlés megalakulása, közgyűlési jegyző és a közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő három részvényes kijelölése.
 2. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések a lefolyt 1918 ik üzletéről, zárszámadások előterjesztése, mérleg megállapítása tiszta nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
 3. Jelentés a nyugdíjalap állásáról.
 4. Egy igazgatósági tag választása az 1919-20 ik üzletekre.
 5. A felügyelő bizottsági tagok számának megállapítása és 3 évi időtartamra leendő megválasztása. (Alapsz. 33. §.)
 5. A kisorsolt választmányi tagok állásának betöltése. (Alapsz. 37. §.)
- Nagyvárad, 1919 január hó 2 án.

Révész Béla,
vezérigazgató.

dr Kiss Döme
elnök.

* A közgyűlésen szavazati joggal bír minden részvényes, aki 1918 december 12-ig a részvénykönyvben nevére irt részvényeket a még le nem járt szelvényekkel a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig az intézet pénztáránál elismervény ellenében letételt nyújt és a letéti elismervényt a közgyűlésen felmutatja. (Alapsz. 11. §-a)

Karácsonyi vásár!

Szines ebédőkészlet aranyozással 12 személyre	300.—
Szines teáskészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Sz. kávékészlet ar.-sal 12 sz.-re	160.—
Függőlámpa teljesen felszerelve	80.—
Majolika vízeskanosó szines	20.—
Majolika virágváza szines virággal	15.—
Majolika cukordoboz sz. virággal	15.—
Petroleum asztali lámpa nickel, felszerelve	40.—
Majolika dohánytartó sz. virággal	15.—

Nippek, figurák, szent Antal és Mária szobrok, szenteitviz-tartók.

Eladás nagyban és kicsinyben.
Képerkezés, ablaküvegezés.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, diszmutáruk, ezüstáruk, konyhafelszerelések gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fladen szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Fűszeres-tanulókat fizetéssel felvesszünk Nagyvárad Tisztviselő Fogyasztási Szövetkezeté, Rákóczi-ut 7.

A nagyvárad gör. kath. seminárium keres egy kath. férfi vagy nő-szakácst. Csak magános legyen. A nő életkora 38-45 év. Szolgálatba állhat jan 15-én.

Salétrom-só! Sonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógytárban, — városháza mellett.

Likör és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvörömlum, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó Moszin biztos, kipróbált, megbízható poloskákirtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Spanyolnátha Járványoknál betegszobákban lenyő (borovicska) szobailat kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Imakönyvek nagy választékban kaphatók a Szent-László-templomseksztyéjében.

Tyútszemirtó három nap alatt elmulaszt tyúkszemet, bőrszemnyedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó Kassuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és hodegának kiválóan alkalmas üzemhelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyvárad cégnél nyerhető

Ór lakással és jó fizetéssel felvétetik a fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3-5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, 1. emelet.

Ne dobja ki pénztét a ruhákért, mert a kintinben bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait kicső pénztért házilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógytárban, a városháza mellett.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, miltreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Téli karalábét és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Flainál. Telefon 15-08.

CIPÉSZEKNEK!

- 1 kgr. la. buzacsiriz — — — K 19:60
- 1 kgr. la. aranycsiriz — — — K 39:20
- 1 kgr. la. folyékony csiriz — — — K 8:—
- 1 kgr. la. faszeg 2-15 sz. — — — K 8:—
- 1 drb brassói talpráspoly — — — K 3:80
- 1 drb brassói kireszelő — — — K 3:30
- 1 készl. bőrtalpvédő — — — K 2:50
- 1 drb. vaskapta — — — K 12:80
- 1 készl. acél talpvédő — — — K —70

Papírvászon és mindenféle cipész-kellékek olcsó napi áron.

ASZTALOSOKNAK!

- 1 kgr. la. asztalosenyv — — — K 6:80
- ugyanaz zsákvételnél — — — K 6:25

SZERELŐKNEK!

- Bőrtárcsa vízvezeték csaphoz — — — K 4:80
- 100 drb 1/2" csaphoz — — — K 6:80
- 100 drb 3/4" — — — K 9:60

Postán utánvét mellett.

Portó és csomagolás felszámításával. Gyors és pontos kiszolgálás.

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Zöldfa-utca 9. szám.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádigos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Városi kávéházat

átvettem s azt szakszerűen s vendégeim igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni. A kávéházamban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezérelvem.

Minden este kitűnő színházi vacsorát szolgálok fel.

Szíves pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAYER VILMOS.

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiszokai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Sziliget-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapirokra.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.